

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet augusti 2023 (inrapportering senast 21: e augusti)

Nämnden för inköp och upphandling

Innehållsförteckning

1	Otillåten påverkan	3
2	Upphandling och avtal	4
3	Lagstadgat tillsynsarbete	6

1 Otillåten påverkan

Frågor

På vilket sätt har din organisation utvecklat sin motståndskraft/kapacitet mot otillåten påverkan?

Förvaltningen arbetar på olika sätt för att motverka osund konkurrens och otillåten påverkan. Då inköps- och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för otillbörlig påverkan har medarbetare och chefer som ansvarar för uppgifter inom området ett särskilt ansvar för att förtroendet för staden upprätthålls. I Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling tydliggörs roller och ansvar i stadens inköpsarbete.

Förvaltningen har uppmärksammat området "tystnadskultur och otillåten påverkan" i Samlad riskbild och Åtgärdsplan för 2023. Den kartläggning som genomförts i staden angående tystnadskultur pekar på att det kan förekomma i olika omfattning och ha olika karaktär utifrån verksamhet. Detta innebär att de åtgärder som tas fram för att motverka orsakerna till tystnadskultur behöver vara anpassade utifrån verksamhetens karaktär.

De riskreducerande åtgärder nämnden beslutat om för 2023 är: "Dialog och utvärdering om vad området innebär på INK utifrån förvaltningens uppdrag", samt "Arbete enligt den handlingsplan som utarbetas i staden, i relation till förvaltningens uppdrag och behov".

I arbetet med att utveckla en funktion för samordnade kontroller inom riskbranscher (se vidare under fråga 2 i denna rapport) ser förvaltningen att det arbetet på lång sikt kommer att bidra till att stärka stadens arbete mot otillåten påverkan. I funktionens roll ligger kunskapshöjande och stödjande arbete riktat till stadens förvaltningar och bolag. Bland annat behöver kunskapen höjas kring vad och hur leverantörer kontrolleras och medvetenheten behöver höjas om vilka signaler vi bör reagera på.

På vilket sätt rapporteras misstänkt otillåten påverkan som organisationen och dess medarbetare utsätts för?

Varje år genomför förvaltningen en föreläsning för samtlig personal där frågor om jäv, mutor och otillbörlig påverkan mm. ingår. Dessa tillfällen består såväl av juridisk information som dialog kring olika case. Inför 2023 deltog även HR-chef och Förvaltningscontroller med information kring tystnadskultur, otillbörlig påverkan, meddelarfrihet mm. Enligt förvaltningens årshjul lyfts varje år frågan kring jäv och bisysslor på ett APT, samt efterfrågas i utvecklingssamtal. Fråga kring otillbörlig påverkan och tystnadskultur tas numera även upp i stadens medarbetarenkät. Förvaltningens resultat ligger strax under stadens snitt.

Under hösten 2023 kommer förvaltningen att arbeta vidare utifrån den handlingsplan som nu beslutats i KF inom området.

2 Upphandling och avtal

Frågor

Hur har arbetet utvecklats med att samordna kontroller vid inköp och särskilt vid inköp från inom riskbranscher?

Under 2022 påbörjade förvaltningen ett arbete med samordnade kontroller inom riskbranscher, och lyfte också frågan i en verksamhetsnominering. I arbetet med KF-målet” Göteborgs stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål” har nämnden i sin budget och verksamhetsplan för 2023 beslutat att en av strategierna är att ”fortsätta att utveckla förvaltningens arbete med samordnade kontroller för sund konkurrens och arbetsrättsliga villkor.”

Förvaltningens arbete med att utveckla samordnade kontroller inom riskbranscher löper på enligt plan. Den funktion som nu byggs upp genomför kontroller, stödjer med avvikelshantering och bedriver ett förebyggande arbete för att staden enbart ska göra affärer med seriösa företag.

Funktionen kommer inte att kunna kontrollera stadens samtliga affärer inom riskbranscher på plats, men genom att arbeta med samordnade kontroller stödjer nämnden andra nämnder och styrelser i sitt ansvar att följa upp och kontrollera leverantörer i riskbranscher. Arbetet bidrar även till att stärka stadens samlade kunskap inom sund konkurrens, att ”tala med en röst” gentemot leverantörsmarknaden och att utveckla stadens gemensamma inköpsprocesser mot en mer mogen inköpsorganisation.

För att tydliggöra ansvarsfördelning och hur förvaltningen samverkar med stadens förvaltningar och bolag vid kontrollerna, har förvaltningen tagit fram förslag på en lokal anvisning för samordnade kontroller inom riskbranscher. Denna anvisning tas upp till nämnden i ett särskilt ärende i augusti. Anvisningen är även tänkt att ligga till grund för överenskommelser som ska tas fram mellan Inköp och upphandlingsförvaltningen och de enskilda förvaltningar och bolag där specifika kontroller utförs.

Har antalet samordnade kontroller ökat sedan rapporteringstillfället (augusti 2022)? Ange i procent och/eller antal.

Den första platskontrollen som gjordes i samverkan med en annan upphandlande organisation i Göteborgs Stad skedde i november 2022. Sedan dess till och med 30 juni 2023 har elva platskontroller med efterföljande skrivbordskontroll genomförts. Tre av dessa har gjorts med egen personal på plats och övriga åtta har gjorts med hjälp av extern part. Fyra av kontrollerna gjordes på uppdrag som avropats på Inköp och upphandlings ramavtal, övriga sju kontroller gjordes för andra bolag eller förvaltningar i Staden. Totalt har 136 företag och över 300 arbetstagare kontrollerats vid dessa kontroller.

Utöver dessa kontroller har förvaltningen ett löpande arbete med uppföljning av ramavtalsleverantörer.

Hur går införandet av det gemensamma systemstödet i form av en avtalsdatabas?

Förvaltningens arbete med gemensamt systemstöd för upphandling, leverantörs- och avtalshantering löper på enligt plan. Detta kommer att

bli en gemensam digital bastjänst för samtliga förvaltningar och bolag i Göteborgs stad.

Förstudie genomfördes under 2021. Under 2022 påbörjades upphandling av systemstöd för tjänsten, som slutfördes våren 2023. Nu finns en upphandlad leverantör för tjänsten. Införandet har påbörjats, och förvaltningen är en av de fyra pilotförvaltningar/bolag som går in i ett första skede. En bred implementering beräknas påbörjas under hösten 2024.

Med gemensamma system skapar vi möjlighet att få en bättre överblick över leverantörsbasen och upphandlade avtal i Göteborgs stad. Därigenom får vi en högre transparens där, "den ena handen vet vad den andra gör" och kan agera som en stad mot våra leverantörer.

Planerar ni att öka resurssättningen för att stärka kontrollarbetet för att motverka fusk och felaktigheter?

Ja, ytterligare resursförstärkning är planerad.

Eventuella övriga synpunkter som förvaltningen vill lyfta

För att arbetet med samordnade kontroller ska få önskad effekt krävs ett målmedvetet arbete och samverkan mellan stadens parter och Inköp och upphandling. För att forma samverkan sätter Inköp och upphandling nu upp ett särskilt kontaktnätverk. Oavsett om förvaltningar och bolag gör egna kontroller eller enbart har gjort kontroller genom Inköp och upphandling så behövs samverkan för att staden som helhet ska bli bättre och agera mer likvärdigt.

Erfarenheterna från den första tiden av samordnade kontroller visar att funktionen kommer att ha en viktig roll för att höja kompetensen och stötta i hantering av avvikelser och förebyggande åtgärder. Det handlar till exempel att få in avtalsvillkor så att kontroller kan ske utan ifrågasättande och möjligheter till sanktioner för avvikelser vid kontroller.

3 Lagstadgat tillsynsarbete

Frågor

Har din förvaltning en tillsynsverksamhet reglerad i lagstiftning?

Nej.